

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

27 ianuarie 2016

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:
președinte – Petru Ursache,
judecătorii – Petru Moraru și Ghenadie Nicolaev,

examinînd admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 noiembrie 2010, declarat de inculpatul

Cojocaru Tudor Ion, născut la 18 martie 1959, originar s. Aluniș, r-nul Rîșcani, domiciliat mun. Chișinău, str. Trandafirilor 29/3, ap. 46.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 25.05.2009 - 14.04.2010;

Instanța de apel: 17.05.2010 - 10.11.2010;

Instanța de recurs: 16.10.2015 - 27.01.2016.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Ialoveni din 14 aprilie 2010, Tudor Cojocaru a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 361 alin. (1) Cod penal, la 150 unități convenționale, echivalentul a 3000 lei.

2. Pentru a se pronunța, prima instanță a constatat în fapt că, Tudor Cojocaru avînd licența de avocat eliberată de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova și practicînd profesia de avocat, a apărut interesele lui Gheorghe Mazur, Serghei Cucu și Serghei Cotoman pe cauza penală nr. 2006440046, în cadrul examinării dosarului penal în instanța de judecată.

La 26 decembrie 2006, a fost adoptată sentința primei instanțe prin care a fost încetat procesul penal, cu tragerea persoanelor menționate la răspundere administrativă.

Ulterior, Tudor Cojocaru, urmărind scopul de a ataca sentința pe cale ordinară și cunoscînd faptul că nu va primi acordul persoanelor în cauza respectivă la declararea recursului, a scris din numele persoanelor indicate, un recurs, falsificînd semnăturile acestora în recurs.

La 18 decembrie 2008, Tudor Cojocaru a folosit documentul oficial falsificat, prin depunerea lui la Judecătoria Ialoveni, ce permitea examinarea cauzei penale de învinuirea lui Gheorghe Mazur, Serghei Cucu și Serghei Cotoman în instanța ierarhic superioară

3. Sentința a fost contestată cu apel de avocatul Mihail Rudenco în numele inculpatului și de inculpatul Tudor Cojocaru, care au solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei hotărîri de achitare, invocînd ilegalitatea sentinței sub aspectul netemeinicii acesteia.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 noiembrie

2010, apelurile declarate de avocatul Mihail Rudenco în numele inculpatului și de inculpatul Tudor Cojocaru, au fost admise, casată sentința, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărîre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Tudor Cojocaru a fost achitat de sub învinuirea de săvîrșirea infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (1) Cod penal, din motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

Instanța de apel și-a argumentat soluția prin faptul că, chiar dacă cererea de apel vizată a fost depusă fără acordul inculpaților, acest fapt nu este inclus în calitate de interdicție la prevederile art. 68 alin. (2) pct. 3), alin. (5) Cod de procedură penală și nu poate fi calificat ca o încălcare a legii de către apărător, fiindcă apelul a fost depus în favoarea inculpaților.

5. Decizia a fost contestată cu recurs de către procuror, care în temeiul pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, a solicitat casarea acesteia cu menținerea sentinței.

6. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 07 iunie 2011, a fost respins ca inadmisibil recursul ordinar declarat de procuror.

7. Inculpatul Tudor Cojocaru, la 25 septembrie 2015, în temeiul pct. 6), 12) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, a contestat cu recurs decizia, solicitînd casarea acesteia cu pronunțarea unei hotărîri de achitare din lipsa elementului crimei și că fapta nu a fost săvîrșită de inculpat.

În motivare a invocat că, în instanță, au fost prezentate probe că semnăturile de pe cererea de recurs nu aparțin lui Tudor Cojocaru și respectiv nu a fost stabilit făptuitorul.

Deci, achitarea din lipsa elementelor componente de infracțiune nu este deplină.

Cererea de recurs a fost retrasă pînă la examinarea în ordine de apel și, astfel, nici evenimentul crimei nu putea avea loc.

Subsidiar a menționat că, instanța de apel la examinarea cauzei nu a respectat prevederile art. art. 1, 2, 6, 7, 10, 17, 19, 27, 94, 344, 412, 430-431 Cod de procedură penală.

6. Pe marginea recursului a prezentat referință procurorul care s-a expus pentru inadmisibilitatea acestuia, invocînd că circumstanțele stabilite denotă faptul că instanța de apel nu a comis erori de drept la examinarea cauzei, iar decizia contestată conține motive legale pe care se întemeiază soluția adoptată.

7. Verificînd argumentele invocate în recursul ordinar în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide inadmisibilitatea acestuia, din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărîrile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Potrivit dispozițiilor art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinînd admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărîrii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care se constată că recursul este declarat peste termen.

În conformitate cu prevederile art. 422 Cod de procedură penală, termenul de declarare a recursului este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei instanței de apel.

Aceste modificări ale art. 422 Cod de procedură penală, au fost introduse prin

Legea nr. 66 din 05 aprilie 2012, publicate în Monitorul Oficial nr. 155-159/510 din 27 iulie 2012, iar potrivit art. II s-a specificat că, prezenta lege intră în vigoare în termen de 3 luni de la data publicării, adică la 27 octombrie 2012.

Art. 422 Cod de procedură penală, pînă la modificare, prevedea că, termenul de recurs este de 2 luni de la data pronunțării deciziei, dacă legea nu dispune altfel, iar în cazul redactării deciziei - de 2 luni după înștiințarea în scris a părților despre semnarea deciziei redactate de toți judecătorii completului de judecată.

În acest context, urmează a se menționa că, potrivit art. 3 alin. (2) Cod de procedură penală, legea procesuală penală poate avea efect ultraactiv, adică dispozițiile ei, în perioada de tranziție la o nouă lege procesuală penală, pot rămîne aplicabile acțiunilor procesuale reglementate de legea nouă numai dacă caracterul ultraactiv se stipulează în legea nouă.

Dat fiind faptul, că în dispozițiile art. II din Legea nr. 66 din 05 aprilie 2012 pentru modificarea și completarea Codului de procedură penală, nu este prevăzut caracterul ultraactiv al prevederilor art. 422 Cod de procedură penală, în redacția de pînă la intrarea în vigoare a legii menționate, termenul de declarare a recursului este de 30 zile, dar nu de 2 luni, precum este indicat în decizia instanței de apel, deși, la momentul adoptării, acest termen era în vigoare.

Or, aplicarea legii procesual-penale în timp, are la bază principiul activității, potrivit căruia, acțiunea legii de procedură înseamnă aplicarea acesteia din momentul intrării în vigoare și pînă în momentul ieșirii din vigoare.

Din materialele dosarului se reține că, decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, în prezenta cauză penală, a fost pronunțată la 10 noiembrie 2010, în prezența: inculpatului Tudor Cojocaru, care a fost escortat în ședința de judecată, fapt ce se confirmă prin procesul-verbal al ședinței de judecată (f.d.163).

În continuare, potrivit scrisorii de expediere, se constată că Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa inculpatului Tudor Cojocaru, deținut în Penitenciarul nr. 13 din mun. Chișinău, copia deciziei motivate.

Ulterior, nefiind de acord cu decizia instanței de apel, inculpatul depune la 25 septembrie 2015, prin intermediul oficiului poștal, recurs ordinar în secția documentare procesuală a cauzelor penale a Curții Supreme de Justiție, căruia i s-a aplicat număr de înregistrare 2668 (f.d.239).

În contextul celor statuate, instanța de recurs amintește că termenul de recurs este un termen procesual legal, durata lui este stabilită exhaustiv prin lege, acesta fiind absolut și avînd un caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac.

În aceeași ordine de idei, art. 230 alin. (1) și (2) Cod de procedură penală, prevede că, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Or, potrivit prevederilor art. 231 alin. (3) Cod de procedură penală, raportate la explicațiile pct. 6.5 din Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 22 din 12 decembrie 2005 „Cu privire la practica judiciară despre judecarea cauzelor penale în ordine de apel”, cu modificările și completările ulterioare, se specifică că „...*la calcularea termenului de apel se aplică sistemul de unități libere (zile libere) cu posibilitatea prelungirii termenului pînă la prima zi lucrătoare, dacă acesta urmează să se sfîrșească într-o zi nelucrătoare. Totodată, la calcularea termenului de apel, nu*

se ia în calcul ziua de la care începe să curgă termenul, nici ziua în care acesta se împlinește. Aceste prevederi sunt aplicabile și pentru calculul termenului de declarare a recursului ordinar”.

Potrivit statuărilor din practica judiciară și reieșind din textul Recomandării nr. 37 din 22 aprilie 2013, cu privire la pronunțarea hotărîrilor judecătorești în procesul penal, momentul de la care începe să curgă termenul de atac este clar reglementat de lege - el fiind, în mod exclusiv, acela al pronunțării deciziei redactate - nu numai pentru că astfel este reglementată cea mai eficientă modalitate de luare la cunoștință a celor hotărîte de instanță, dar și pentru că acest moment este punctul de plecare al unui termen, a cărui depășire duce la decăderea părților din dreptul de a folosi calea de atac.

Potrivit jurisprudenței CEDO, cauza *Ponamaryov vs Ucraina*, 3236/03, (hotărîrea din 03 aprilie 2008, CEDO) a invocat, că dacă termenul pentru introducerea unei căi ordinare de atac este reînnoit după un interval de timp considerabil și pentru motive care nu par să fie convingătoare, o asemenea decizie ar putea înfrînge principiul securității raporturilor juridice.

Astfel, raportînd cauzei textele de procedură penală indicate mai sus, Colegiul reține, că în speța discutată termenul de declarare a recursului ordinar a fost omis de către recurent. Acesta a declarat recurs ordinar peste 5 ani de la data pronunțării deciziei instanței de apel.

Potrivit formalismului legii procesual penale, avînd caracter de garanție egală pentru toate părțile interesate, în sensul dispozițiilor art. 20 din Constituția Republicii Moldova, ca rațiune, satisfacerea imperativului disciplinării activității procesuale prin stabilirea unor termene peremptorii, prin textul menționat a fost impusă obligația îndeplinirii în termen a actelor de procedură, sub sancțiunea decăderii din exercițiul dreptului.

Raportînd situația reținută în cauză la prevederile art. art. 422, 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, rezultă că recursul declarat de inculpatul Tudor Cojocaru, este inadmisibil, deoarece este declarat peste termen.

8. În corespundere cu art. 432 alin. (1), (2) pct. 2) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de inculpatul *Cojocaru Tudor Ion*, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 noiembrie 2010, în propria cauză penală, ca fiind declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 26 februarie 2016.

Președinte

Petru Ursache

Judecătorii

Petru Moraru

Ghenadie Nicolaev